

समृद्ध प्रदेशका लागि युवा स्वरोजगार : सम्भावना र चुनौति

जवानीले नछाडेका र बुद्ध्याँइले नछोएका व्यक्तिलाई युवा भनिन्छ । १६ वर्ष नागेका र ४० वर्ष ननागेका मनमा जोस र जाँगर भरिएका वर्गलाई युवा भनिन्छ । देशको अन्धकार विकासको स्थिरतालाई चिरफार गरी सम्पन्नतातर्फ लैजाने व्यक्ति युवा हुन् । भौतिक निर्माणलाई उच्च दिशातर्फ लैजाने व्यक्तित्व हुन् युवा । पहाड फोडेर हीरा निकाल्ने समुन्द्रको गहिराईमा पुगेर मोती निकाल्ने तथा सौर्यमण्डलमा रहेका ग्रह र उपग्रहको समेत अध्ययन गर्ने शक्ति युवामा हुन्छ । यस्ता युवाहरु विदेशी मरुभूमिमा सुन फलाइरहेका छन् । जसले गर्दा रेमिटान्सले देश अडेको छ , तर पनि हाम्रो देशका युवाहरु विदेश पलायन हुनुभन्दा प्रदेशमै बसेर स्वरोजगार हुनु जरुरी छ । भविष्यको सुन्दर सपना सजाई आफै आत्मनिर्भर बनेका युवालाई स्वरोजगार भनिन्छ । नेतृत्व गर्ने युवाहरुले राम्रो वातावरण पाएभने लाखौं युवाका लागि स्वरोजगार सिर्जना गर्न सक्छन् । यस्ता युवाहरुको योगदानले गर्दा प्रदेशलाई समृद्धीको दिशातर्फ लैजान सकिन्छ । प्रदेशले यस्ता युवाहरुलाई सीप प्रदान गर्न सकेमा युवाहरु दक्ष र स्वरोजगार हुन्छन् । यसले गर्दा विदेश जान इच्छुक युवाहरुमा पनि अब त नेपालमै गरेर खाने वातावरण बनेको छ भन्ने कुराको विश्वास जागदछ । यसका लागि युवाहरुलाई सीपमूलक तालिमहरु प्रदान गर्नु पर्छ ।

नेपालबाट दैनिक रूपमा करिब १७०० युवाहरु आफ्ना हजारौं सपनाहरु सजाई विदेशी भूमीमा उडिरहेका छन् । यसले गर्दा कसैको काख रितिने, कसैको श्रमिन् खोसिने र कसैको अभिभावक खोसिने जस्ता विभिन्न समस्याहरु धेरै देखा परेका छन् । यस्ता समस्याबाट मुक्ति पाउनका लागि स्वरोजगार अति आवश्यक ठहरिन्छ । अब देशमा राजनीतिक स्थायित्व प्रदान भईसकेको छ । गाउँ गाउँमा जवताका हक र अधिकार पुगेका छन् । युवामा सिप के छ ? अथवा समय परिस्थितिअनुसार के आवश्यकता देखिन्छ ? त्यसलाई मनन गरी युवावर्ग अगाडि बढी स्वरोनगार हुन सकेमा प्रदेशलाई विपन्नताबाट सम्पन्नतातर्फ लैजान सकिन्छ । प्रदेशको मुहार फेर्ने भनेकै युवाहरुले हो । यस्ता जनशक्तिले आफ्नो जोस जाँगरलाई विकासका गतिमा लगाउनु पर्छ । युवाहरु लागे भने प्रदेशको कृषि, स्वास्थ्य, शिक्षा, यातयात भौतिक निर्माण आदि क्षेत्रमा सजिलै मुहार फेर्न सक्छन् । यिनै युवाहरु गाउँदेखि शहरसम्म जाँगै आफ्नो लक्ष्यसम्म पुग्न सक्छन् । तिन तहमा विभाजित देशको स्थितिलाई नियाल्दा अब युवा सानोतिनो कामका लागि केन्द्रमै धाउनु पर्दैन । प्रदेश सरकारले नै धेरै अधिकार पाएको हुँदा प्राय सबै कामहरु प्रदेशबाट नै हुने गर्दछ । आफ्नो प्रदेशमा के को आवश्यकता देखिन्छ ? सो को मध्यनजर गरी सोही अनुसार प्रदेशले परिचालन गर्न सकेको खण्डमा प्रदेशमा धेरै परिवर्तन देखिन्छ । सबैले केन्द्रको मुख ताकेर बस्ने अवस्था अब देखिदैन । युवाहरु विदेश बस्दा लिएका केही अनुभवबाट पनि आफ्नै गाउँ ठाउँमै बसेर स्वरोजगार बन्न सक्छन् । त्यस्तै विभिन्न संस्थाले युवाहरुलाई धेरै तालिमहरु पनि प्रधान गरेका छन् । यिनै सीप र जाँगर मनमा सजाई हामीले नगरे कसले गर्ने र अहिले नगरे कहिले गर्ने भन्ने नाराका साथ अगाडि बढ्नु पर्छ ।

युवाहरु भनेकै प्रदेशका कर्णदार हुन् । उनीहरुमा जोस जाँगर भयो भने नसक्ने र नहुने काम केही हुँदैन । हाम्रो गाउँ ठाउँ कृषि, पशुपालन, उच्चोग धन्दा आदिको लागि अति उपयुक्त मानिन्छ । धेरै युवाशक्तिहरु विदेश गएकाले हाम्रा जग्गा जमिनहरु यसै बाँझा छन् । पानीको स्रोत प्रशस्त छ । यही पानीको सदुपयोग गरेर, कृषिमा नयाँ नयाँ ज्ञान सिप लगाएर, नयाँ नयाँ प्रविधिको प्रयोग गरेर र नयाँ नयाँ वित्तको प्रयोग गरेर आधुनिक ढडगबाट खेती गर्न सकिन्छ । यसरी गरिएको खेतीमा थोरै लगानी गरेर धेरै अन्न उत्पादन गरी अर्थोपार्जनमा सहयोग हुन्छ । त्यस्तै प्रशस्त रूपमा तरकारी खेती तथा फलफूलका विरुवा लगाई त्यसबाट पनि मनग्र आम्दानी लिन सकिन्छ । आफ्नै देशमा रोजगारको सिर्जना हुन्छ । माछापालन, कुखुरापालन, बाखापालन आदिबाट पनि युवालाई स्वरोजगार गराउन सकिन्छ । युवालाई स्वरोजगारमा हौसला दिनका लागि सरकारले पनि कम व्याजदरमा ऋण प्रदान गरेको छ । यसले गर्दा केही गर्नुपर्छ भन्ने भाव युवामा देखिएको छ । जग्गा जमिन नभएकाले पनि आफ्नै कौसीमा लगाई फलाएका थुपै उदाहरण हामीसामु छन् । उपयुक्त सीप, वित्त, मल, माटो र पानीको व्यवस्था गर्न सकेको खण्डमा उपलब्धि पनि राम्रो लिन सकिन्छ ।

कैनै एक युवा सम्पन्न हुनु भनेको प्रदेश सम्पन्न हुनु हो । आफ्नै स्वदेशी माटोमा परिश्रम र पसिना बगाउन सकेमा विदेशी तातो भूमीमा जानु पर्दैन । आफ्नै परिवारको साथ सपोट र मायामा रमाई उद्यमशील बन्न सकेमा कहिले पनि चिन्तित हुनु पर्दैन । विदेशी भूमीमा पचास हजार कमाउनुभन्दा आफ्नै गाउँमा वा प्रदेशमा बसेर वीस हजार कमाउनु

अति राम्रो हो । आफैनै गाउँमा बसेर उत्पादन बढाउन सकिन्छ । यसरी उत्पादन भएका खाद्यान्न शुद्ध र ताजा हुन्छन् । आफूलाई आफैले उत्पादन गरी आवश्यकता परिपूर्ति गर्न सक्यो भने कसैको मुख ताक्नु पर्दैन । व्यक्ति आफै स्वावलम्बी बन्दछ । आफ्नो थोरै समय पनि खेर नफाली सदुपयोग गर्न सक्दा मानिस कुलतमा पनि फस्टैन, अर्काको कुरा काट्ने फुर्सद हुँदैन, चोरी डकैती रोकिन्छ । बलत्कारका घटनाहरूबाट पनि बच्न सकिन्छ ।

हाम्रो देशको भौतिक निर्माणमा विदेशी जनशक्ति ल्याउन रोकेर हाम्रै देशका युवालाई यस्तो काममा ज्ञान र हौसला दिन सक्यै भने रकम र जनशक्ति बाहिरिनबाट जोगाउन सकिन्छ । हामी विदेशी डाक्टरबाट उपचार लिन्छौं । तर हाम्रा देशका युवाहरु डाक्टर पढनका लागि विदेश पलायन भएका छन् । तिनलाई रोकेर यहाँ पढ्ने र काम गर्ने वातावरण मिलाउन सकेमा रकम र श्रम खर्च हुनबाट बचाउन सकिन्छ । बचेको रकम र श्रम अस्पतालमा प्रयोग गर्न सकिन्छ ।

युवाहरुलाई सिलाई बुनाई जस्ता कार्यहरुमा पनि लगाई स्वरोजगार गराउन सकिन्छ । प्रदेश सरकारले सिलाई बुनाईका निम्न आवश्यक मेसिन, धागो, ऊनजस्ता कच्चा पदार्थ उपलब्ध गराई युवालाई स्वरोजगारी गराउन सक्छ । यसरी आफैनै देशमा बुनेका लत्ता कपडा, गलैचा, स्विटर आदि बलियो र कम मूल्यमा प्रयोग गर्न सकिन्छ । बढी भएका सामग्री विदेशमा निर्यात गरी प्रदेशलाई समृद्धि गराउन सकिन्छ । मनमा जोस र पाखुरामा बल भरेका उद्यमशील युवाहरु आफ्नो देशको मुहारमा परिवर्तन ल्याउन सक्दछन् । ती युवाले गरेका अनुकरणीय कार्यलाई अन्य युवाले पनि प्रेरणाको रूपमा लिन सक्छन् । हामी गर्भदेखि कोही पनि सीप सिकेर आएका हुँदैनौं । जब उमेर बढ्दै जाँदा परिवार, समाज, वातावरण आदिबाट यस्ता सीपप्रति प्रेरणा प्राप्त हुन्छ । आफ्नो जीवनलाई सफल पार्न स्वरोजगार अति महत्त्वपूर्ण पक्ष हो ।

हाम्रो देशमा प्रशस्त मात्रामा बनजइगल रहेको हुँदा त्यसबाट अनेकौं वस्तुहरु प्राप्त गर्न सकिन्छ । काठ, दाउरा, धाँस, जडिबुटी, पात पतिइगर कुवाई मल आदि कुराको फाइदा लिन सकिन्छ । प्राप्त भएका जडिबुटीबाट विभिन्न रोगको औषधी बनाई वा जडिबुटी नै विदेशमा बेचेर मनग्य आम्दानी लिन सकिन्छ ।

वर्तमान अवस्थालाई नियाल्दा स्वरोजगारको भन्न आवश्यकता देखिन्छ । विदेशमा पनि रोजगारीको भविष्य देखिदैन । विदेश गएका युवाहरु रोग र भोक्ले देशमै पुनः फकेका छन् । उनीहरुमा पनि अब आफ्नो गाउँ ठाउँमा केही गर्नुपर्दछ भन्ने चाहना जाँगेको छ । यसले गर्दा बाँझा जमिन खन्न थालेका छन् । विदेशी रकम त एक क्षणिक मात्र रहेछ, दक्ष भई आफैनै देशमा केही गर्न सकेको खण्डमा कसैले पनि हेम्ज र देश निकाला गर्न सक्दैनन्, भन्ने कुराको बल्ल युवामा आँखा खुलेका छन् । यस्तो रोग त जीवनमा कति पटक आउने हो ? कुनै टुइगो हुँदैन । त्यसैले आफैनै गाउँ ठाउँलाई सजाउन पाउँदा युवाहरु खुसी देखिन्छन् । युवालाई हाम्रा प्रदेशका गहनाका रूपमा लिन सकिन्छ । गहनालाई पगालेर सही आकार दिन सक्नु प्रदेशको काम कर्तव्य हुन आउँछ । यसले गर्दा बालक तथा बृद्धका सहारा तथा लठ्ठी युवा बनेका छन् ।

युवाले आफ्नो समयलाई अध्ययन अनुसन्धानमा लगाई धेरै कुराको आविष्कार गर्न सक्दछन् । विश्व यिनै युवाले इमेल इन्टरनेटको आविष्कार गरेको हुँदा आज साँघुरो भएको छ । युवाले नै सौर्यमण्डलका ग्रह तथा उपग्रहमा पुग्ने यन्त्र निर्माण गरेका छन् । युवाले चाहना राखेभने गर्न नसक्ने काम कुनै पनि छैन ।

आजको युग आधुनिक युग हो । जसले गर्दा शिक्षा, स्वास्थ्य, व्यवसाय तथा मानव समुदायका प्रत्येक कियाकलापमा धेरै परिवर्तन आएको छ । प्राचीन समयमा कुटो कोदालोको भरमा कृषि गरिन्थ्यो । त्यसमा परिवर्तन भई आधुनिक मेसिन, यन्त्र उपकरणहरुको आविष्कार भएको छ । यसमा आधुनिकीकरण गरेर प्रदेशलाई समृद्ध बनाउन सकिन्छ । सञ्चारका कारण आजका युवाहरुको व्यवहार र जीवनशैलीमा ठूलो परिवर्तन आएको छ । त्यस्तै अध्ययन अध्यापनका क्षेत्रमा व्यापक परिवर्तन आएको छ । व्यक्ति संस्थामा आवद्ध नभई सामाजिक सञ्जालबाट पनि नयाँ सीप सिक्न सक्छ । जीवनमा प्रमुख अड्ग मानिएको सञ्चारले युवामा धेरै परिवर्तन ल्याउन सक्छ । तिनै युवाले प्रदेशमा परिवर्तन ल्याउन सक्छन् ।

अब समाजमा अन्धकार, विकृति, लैडिंगिक विभेदजस्ता सङ्कट हाटिसकेको हुनाले महिला र पुरुषमा समानता आएको छ । यसले गर्दा महिला पनि घरभन्दा बाहिर गई काम गरेर आफ्नो परिवार चलाउन टेवा दिएका छन् । महिला र पुरुष एक रथका दुई पाइङ्गा भएकाले दुवै जनाले इलम गरेर परिवार तथा प्रदेशको उन्नति गर्न सक्छन् ।

प्रदेशले प्राविधिक शिक्षा आजको आवश्यकता भन्ने नारालाई अनुसरण गरी युवाहरुलाई सीपमूलक र रोजगारमूलक शिक्षा प्रदान गर्नुपर्छ । यसबाट युवाले टि भी रेडियो मर्मत, मोबाइल मर्मत, कम्प्युटर जडान तथा मर्मत, मोटरसाइकल मर्मत, घरयासी उपकरणहरुको मर्मत आदिको ज्ञान आर्जन गर्दछन् । यस्तो सीप भएको व्यक्ति बेरोजगारी हुँदैन । आफ्नो जीवनयापनका लागि आफ्नो सीपलाई सहज ढंगले उपयोग गर्न सक्छ । यसले गर्दा दक्ष व्यक्ति अन्य देशबाट मगाउनु पर्दैन । दक्ष व्यक्तिलाई दिने पारिश्रमिक आफ्नै प्रदेशभित्रका नागरिकहरुले प्राप्त गर्दछन् । शिक्षालाई सैद्धान्तिक मात्र नवनाई व्यवहारिक गराउन सकियो भने कसैले पनि अभावको जीवन जिउनु पर्दैन । जुन प्रदेशका युवाहरु कुनै न कुनै पेशा, व्यवसाय तथा रोजगारीमा आबद्ध छन्, त्यस प्रदेशले समृद्धिको मार्गमा सदा आफुलाई डोन्याउँछ । तर युवाहरु बेरोजगार भएमा विभिन्न किसिमका समस्या उत्पन्न हुन्छन् । यस्ता समस्याले प्रदेशलाई नकरात्मक असर पार्दछ । तसर्थ प्रदेशले आफ्ना युवाहरुलाई रोजगारीको अवसर प्रदान गरी सबैलाई स्वरोजगारी बनाउनु पर्दछ ।

हाम्रोजस्तो स्रोत, साधन र प्रविधि कमी भएको देशमा पर्यटन उद्योग आर्थिक विकासको एक मात्र बलियो आधार मान्न सकिन्छ । हाम्रो प्रदेशको भित्र रहेका फेवाताल, बेगनास ताल, महेन्द्र गुफा, पातलो छाँगो, नगरकोट, घान्दुक, शिरुवारी स्वेरेक मैदान जस्ता थुप्रै पर्यटकीय स्थलहरु रहेका छन् । यस्ता प्राकृतिक सुन्दरताले सम्पन्न गाउँ बस्ती पर्यटकका आकर्षणका केन्द्र बनेका छन् । यसले गर्दा ती पर्यटकलाई खान बस्नका लागि आवश्यक होटल, उनीहरुलाई घुमाउन आवश्यक जनशक्ति, व्यापार जस्ता कार्यमा धेरै युवाले रोजगार प्राप्त गरेका छन् । प्रदेशभित्र पर्यटकको आकर्षण केन्द्र बनाउन सके अझै धेरै युवाले रोजगार पाउँछन् र प्रदेशको समृद्धि हुन्छ ।

देशको महत्त्वपूर्ण अड्गहरु मध्ये राजनीति पनि एक हो । राजनीतिक परिस्थितिमा सुधार ल्याउन सके पनि युवाहरुलाई स्वरोजगार बनाउन सकिन्छ । विकास निर्माण गर्नका लागि युवा जनशक्ति परिचालन गर्ने कार्यमा प्रदेश सरकारको महत्त्वपूर्ण भूमिका रहन्छ । उच्च शिक्षादाट वञ्चित रहेका युवाहरुलाई कुनै न कुनै कामको तालिम दिएर योग्य र दक्ष जनशक्ति उत्पादन गर्नुपर्छ । यात्यात, सञ्चार, विद्युतजस्ता नभई नहुने पूर्वाधारको विस्तार गरी स्वरोजगार सिर्जना गर्ने वातावरण बनाउनु पर्छ ।

नेपाल जलस्रोतको दोस्रो धनी देश हो । प्रसस्त मात्रामा रहेका नदीनालाबाट युवाहरुले जल विद्युतको उत्पादन गरी प्रदेशको आर्थिक अवस्थामा सुधार ल्याउनु पर्दछ । युवाहरुको जोस जाँगर, पसिना, जवानी विदेशमा खर्च हुनबाट बचाई आफ्नै ठाउँमा बगाउन सके मुहार फेरिने छ ।

सबै युवावर्गले मलाई प्रदेशले के दियो ? प्रदेशलाई मैले के दिन सके त ? भन्ने कुरामा मनन गर्नुपर्छ । संघ, प्रदेश र स्थानीय तहले सरकारलाई जनताको नजिक पुऱ्याउन सहयोग गर्दछ । गाउँ गाउँमा सिंहदरबार पुगेको छ । यसरी विभाजित अवस्थामा युवावर्ग भन् उत्साहित भएर विकास निर्माणमा लाग्नु पर्छ । प्रदेशहरुका विचमा विकास निर्माणको कार्यमा प्रतिस्पर्धा बढाउन सकिन्छ । प्रदेश नै अधिकार सम्पन्न भएपछि आफ्नो प्रदेशभित्र उठेको कर सोही ठाउँको विकासमा लगाउन सकिन्छ । यसले गर्दा प्रदेशभित्रकै जनशक्तिले रोजगारको अवसर प्राप्त गर्दछन् । आम्दानीका स्रोतहरु राम्रो नभए प्रदेश विकासका दृष्टिले पछि पर्न सक्छ । तसर्थ युवाले व्यापार, व्यवसाय र निर्यातमा जोड दिन सके प्रदेशको उन्नति हुन्छ । तसर्थ युवाहरु देशभक्ति भाव लिएर अगाडि बढ्नु पर्छ । देशभक्ति शब्द शब्दमा मात्र सीमित नभई व्यवहारमा पनि भल्कन सक्नु पर्छ, प्रदेशको बोभलाई काँधमा बोकेर अगाडि बढ्ने शक्ति युवामा हुनु पर्दछ । यसले गर्दा प्रदेशलाई अभाव हटाई समृद्धितर्फ लैजान सकिन्छ ।

प्रदेशलाई समृद्धितर्फ लैजाने सम्भावना धेरै हुँदा हुँदै पनि केही चुनौतिहरु पनि देखा पर्दछन् । कठिपय युवायुवतीलाई रोजगारीको व्यवस्था गर्न नसक्दा यौन शोषणका लागि बेचबिखनमा परेका छन् । लागुपदार्थ ओसारपसार, कुलत, जस्ता नराम्रा कियाकलापमा सकिय भएका छन् । चोरी बलत्कार जस्ता घटना घटाइरहेका छन् तसर्थ यो रोक्न पनि युवाहरुमा

स्वरोजगार गराउनु पर्छ । युवावर्गमा ज्ञान चेतना छ, तर व्यवहारिक ज्ञान छैन भने कुनै अर्थ रहदैन । घरमा धाराको टुटी विग्रेको छ, तर सक्षम युवाले त्यसलाई जोड्न सक्दैन, भने यो कुनै अर्थ हुँदैन । तसर्थ युवालाई व्यवहारमा प्रयोग हुने ज्ञान दिनु पर्छ । जसले गर्दा त्यस्ता युवावर्गले कहिले पनि भोकमरीको सामना गर्नु पर्दैन ।

युवाले विदेशमा गएर जस्तोसुकै काम गर्न पनि पछि हट्दैनन् । तर आफ्नो गाउँ कृषि काम गर्न लजाउँछन् । यसले गर्दा पनि युवा स्वरोजगार बन्न सकेका छैनन् । विकास निर्माणमा जातीय वर्गीय विभेदले पनि असर पारेको छ । उसले गर्ने काम मैले गर्नु हुँदैन भन्ने मनसायले पनि युवावर्गहरु पछाडि परिरहेका छन् । समाजमा धनी वर्गले गरिबलाई थिच्योमिचो गरिरहन्छ । यसले गर्दा गरिब जनता माथि उठेर राज्यको सेवा सुविधा लिनबाट बञ्चित हुन्छन् । एकातिर समाजमा चेतनाको कमी छ, अर्कोतिर बुझेका मानिसहरूले पनि बुझ पचाइरहेका छन् । यसले गर्दा विकास निर्माणमा समस्या देखा परेका छन् । अरु बाहिर देशका मानिसहरु हाम्रो देशमा आएर कुनै न कुनै काम गरेर स्वरोजगारी बनेका छन् । तर हाम्रा युवावर्ग यस्तो काम गर्दा इज्जत जाने ठान्दछन् । यसले गर्दा प्रदेशको विकास निर्माणमा युवाको जति भूमिका हुनुपर्ने हो त्यति योगदान दिएको देखिदैन ।

युवाशक्तिमा आर्थिक अभावले गर्दा पनि केही गर्द्दू भन्ने आँट आउन सकेको छैन । जे गर्दा पनि पैसा अगाडि नसारी हुँदैन । सानो रकमले केही गर्न सकिदैन भन्ने मनसायले पनि प्रदेशको समृद्धिमा चुनौति देखा परेको छ । देशमा केही अवसर छैन भन्ने हेपाहा दृष्टिकोणले पनि युवावर्ग अगाडि बढ्न सकेका छैनन् । जोस जाँगर भएका युवाहरु सामाजिक सञ्जालमा रुमलिएर आफ्नो समय बर्बाल गरिरहेका छन् । आफ्ना हीराका टुका खेत बारीलाई चिन्न नसकेर पनि युवाहरु स्वरोजगारबाट पछि परेका छन् । केही युवाहरु नकरात्मक काममा लागेर पनि समाजमा विभिन्न प्रकारका विकृति ल्याएका छन् ।

यसरी प्रदेशको उन्नतिमा केही चुनौतिहरु भएपनि यसलाई पार लगाउदै अवसर खोज जरुरी देखिन्छ । युवावर्गलाई सचेत र क्रियाशील बनाउनका लागि सही समय चिनेर अभिभावकहरुको मार्गनिर्देशनको आवश्यकता पर्दछ । विग्रने समय पनि युवा नै हो र सप्नने समय पनि युवा नै हो । तसर्थ सही र गलत के हो भनेर छुट्याउन सकेको युवा आफ्नो सही गन्तव्यमा पुग्न सक्छ ।

युवावर्गलाई सही मार्गमा लैजानको लागि परिवार, समाज र प्रदेश सबैको महत्त्वपूर्ण भूमिका रहन्छ । प्रदेशले त्यस्ता युवालाई पहिचान गर्न सक्यो भने उन्नति प्रगतिमा ठूलो योगदान पुगदछ । त्यसका लागि युवालाई विशिष्ट ज्ञान सीप प्रदान गनुपर्छ । युवावर्गले राष्ट्रबाट समान अधिकार पाइसकेपछि, आफ्नो कर्तव्यलाई भुल्नु हुँदैन । आफू बने प्रदेश बन्छ, भन्ने नाराका साथ युवाहरु स्वरोजगार बन्न सकेमा प्रदेशको उन्नति प्रगति र समृद्धि हुन्छ ।

लेखक : खगीसरा गैंडे

स्थायी ठेगाना : वालिङ् न. पा.-१३, भलुङ्गो, स्याङ्जा ।

हालको ठेगाना : वालिङ् न. पा.- ७, केवरे, स्याङ्जा ।

नागरिता न. २३९००

जारी मिति : २०६३-०३-१२